

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre.....	20 kor.
Negyedévre.....	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétzö és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A hangulat ma és talán holnap is.

A kormánynak az országgyűlés újra egybegyűlése előtt bekövetkezendő lemondását a miniszterelnök már júliusban előre bejelentette a Háznak. A három havi provizórium semmi jelentőséget és értelmet nem birt magára ölteni. Semmit sem javult a helyzet. A válság legfőbb okának és veszedelmének megmaradt a többségi elv érvényesülhetlensége. A kormány feladata maradt a nyári kormányzás végén, hogy saját léte fölött ítéljen. Megismételte hát lemondását.

Mi lesz a következmény? Vajon újabb megbízatás, hogy ugyan e kormány végezze el a paktumban kikötött választási reformot, Andrássyval vagy nélküle? Hozza rendbe a bosnyák ügyeket, költségeket és biztosítsa a katonai követelések horribilis millióit? A válság keserű és férges gyümölcsei vajjon a koalíció kosarába hulljanak? A koalíciót sikerül e restaurálni? Ki megy, ki jön?

Ezekre a kérdésekre válaszolni még nem lehet. Kommentálni azonban lehet.

Az uralkodót már hat esztendő óta veszik körül a magyar válságok, az alkotmányos küzdelmek. Az idő tanít, felvilágosít, sőt gyógyít. Pusztulást is hoz

am. Ennyi idő alatt föl lehetett ismerni Magyarország baját, betegségét. Mit kell meggyógyítani? Vagy nem a gyógyítás és gyógyulás a cél?

Beteg politikai rendszer boszulja meg most magát, az a rendszer, melynek vezetői ellen maga a nemzet támadt föl. A parlamenti többség vezetői, kiknek évtizedekig feladatuk jutott a kiegyezés végrehajtása, fogyatékos önbizalmukkal, kegykereső alkalmazkodásukkal, sokszor meghunyászkodásukkal elszoktatták Bécsre Magyarország önállóságának, törvényes jogainak respektálásától. Nem készítették elő a magyar nemzeti élet fejlődését, nem növelték a nemzet önérzetét, nem gyarapították a nemzeti institúciókat és nem buzdogták a magyar nemzeti állam létéért.

A legegyszerűbb politikai elemi igazságok is elsiklottak. Bécsben a magyar jogok respektálását szörszálhasogatás váltotta föl, a törvények végrehajtása, jogok elismerése helyett kétes koncessziókkal kuruzsolták az ország bajait.

A míg politizáltunk, a szerteszét húzó Ausztria egyesült ellenünk, hogy minden gazdasági öregbedést, anyagi boldogulást megakadályozzon, kiszívjon, sanyargasson. Mélyen a felszín alatt veszedelmek gyűl-

tek össze az ország tespedése idején. Csuf kalandok, törvényt, alkotmányt fosztó kísérletek szintén történtek már.

Visszaszivni még a 67-et is, ez a törekvés mindig édes volt Bécsben és hogy az áramlat erősödik, tapasztalhatta a koalíciós kormány. Az egész ország pedig nálunk tanuja, hogy minden nemzeti kívánságot konokul visszautasítanak. Non possumus. Punctum.

Ausztriában a Reichsrath legkülönbözőbb pártjai megegyeztek, hogyha Magyarország egyenesen Magyarország koronázott királyával és szuverén uralkodójával köt egyezséget, ha tőle kap engedményeket az osztrák kormány helybenhagyása nélkül, akkor a Reichsrath semmiféle pártja sem szavazza meg a Reichsrathban vagy delegációban az új véderőről intézkedő javaslatot, a közös költségvetést, az annexió törvényesítését és költségeit. Ausztriában törvényt csináltak a közös bank készfizesetéséről. Most ám az osztrák pártok egymásután tiltakoznak, hogy a magyarok részéről követelt készfizesés megtörténjék, «nehogy valami osztrák» érdek szenvedjen a dinasztia és a magyar képviselőházban uralkodó érdekszövetség közt létesülő béke javára. Az osztrák szocialisták tiltakozását idéz-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az Isten.

Írta: Böcz Margit.

A gyermek felnőtt az ősrendetegben teljesen tudatlanul a világ sorja fölé. Apja néha beszélt neki az emberekről, azoknak szokásairól, tetteiről, de mondását mindig avval végezte: »Azt azonban el ne feledd soha, hogy mindnyájunk felett őrködik az Isten, ki elédeltéd az éhezőknek, megvigasztalja a szenvedőket, megbünteti a gonoszt, mert kezében van a hatalom, elveszi a fájdalmakat a betegektől, mert nála van az irgalom. És ott van mindig, mindenütt, mellettünk, közöttünk!

A fiu áhírtattal hallgatta és remegő vágyakozással, lázas érdeklődéssel kérdezte:

Apám! milyen Ő? az Isten?

— Gyermek, Őt ember nem látta még.

— De én látni fogom ugye — esdeklelt a fiu.

— Igen. Egyszer mindenki láthatja Őt... Majd a nagy átváltozás után. De te ezt még nem érted... majd később.

Ez a később azonban nem jött el. Az apa meghalt, mielőtt felvilágosíthatta volna gyer-

mekét szavainak értelméről. És a fiu, ki sohasem állott még szembe a nagy rémmel, a félelmes halállal, komoly nyugalommal nézte az elmulást és annak lassu bontó hatását az egyetlen — kit e nagy világon ismert, kihez tartozott.

Amint egész kicsi kis polyásbaba került a rengetegbe, egy feldult lelkű ember karjai között, ki menekült a család világ, hűtlen emberek, átkos, kínos emlékek elől egyetlen kincsével. Keserves csalódásokon, irítozatos fájdalmakon kellett keresztül mennie ennek a csöndes, nyugodt embernek, ki a mohágyon feküdt, hogy gyermekét elvonta a világtól egészen és féltve őrizte még az emberi hangoktól is.

A védelem tökéletes volt.

A gyermek, hogy oltalmazója, gondos, szerető támasza elment mellőle végkép és semmi ébresztésre sem akart magához térni, elindult társat keresni, mert félt a vigasztalan, hangtalan, ijesztő magánytól... Sokszor ment le az a fényesen ragyogó arany golyó onnan a rózsaszínes, vagy vérvörös fényben játszó magasságból és sokszor jött fel ismét és ő még mindig az erdőben botorkált. A kuszó indák féltve, aggódva kapaszkodtak belé és óvva húzták vissza. Hatalmas, villámsujtotta fatörzsek ártak utjába, mint egy-egy rémesen

rámeredő intőjel. De a fiu nem értette meg azok félelmét, borzalmát és ment erős vágyódással szeretni a világot, az embereket és az Istent.

Legelső hang mit hallott, egy kis falusi harang csengettyűszerű zengése volt, mely reszketve, csengve-bongva, a hegyoldal által fel-fogva és a vízhanggal halkán sokszorozva jutott el hozzá. A gyermek szívét édes áhitat fogta el. Rohant le a domboldalon, hogy lássa Istent, a nagyot, hatalmasat, kinek hangja lehetett az a bűbájosan csilingelő ércnyelv. Csodálkozva állott meg, az egyszerű kis falusi házakat, magas templomtornyot, cifrára faragott rácskerítéseket látva. Apja ezekről nem szólt neki soha.

A legelső ház udvarán mi utjába került, állt egy ósagos arcú fekete ruhás nő és könnyező szemekkel, vigasztaló szóval hajolt egy szenvedő, halvány ember fölé. A lélegzetét visszafogva rohant oda és elébe borulva, elfutadva rebegé:

— Ugye te vagy az Isten?

Az asszony rémes sikoltással hátrált előtte, majd betege fölé terjesztte ki védve karjait, segítségért kiabált. A markos, erős cselédek hamar kitették a gyermeket es durván kacagtak annak hóbortos eszejárásán.

— Hogy volna Isten a mi asszonyunk. Eredj, ne beszélj bolondokat — rivalt mérge-

KOCH

TESTVÉREK

Elsőrangú mérték-osztály, előnyös ruha-bérlés. Angol szövetek méterenkénti eladása. Rendelésszerű munkával elkészített férfi-, fiu- és gyermekruha különlegességek

Óriási választék. Minták és öltözködési almanach ingyen.

NAGYVÁRAD, Bémer-tér.

■ ■ Olcsó szabott árak! ■ ■

Telefon sz. 732.

tük, de a többi osztrák párté is ilyen. Magyarország önállóságát az 1867-iki korlátok közt sem méltatják figyelemre, hazánkat csak örökös szolgáltatásra kárhoztatottnak tekintik és izgatnak, hogy Magyarország kiméltetlenül perhorreskáltságos. «Ausztriában hihetetlen gyűlölet kapott lábra Magyarország, a magyar kormány és parlament ellen», — írja Németország egyik nagy lapja, a magyarokat sehogy sem szerető Frankfurter Zeitung s hozzáteszi, hogy a minősíthetetlen támadások spanyolfala mögött a legvagyatartóbb közt az osztrák kormányt is ott lehet találni.

A hagyományos gyűlöletet ellenünk Ausztria még mindig mint gyomorerősítő és nyálánkságot használja. Az osztrák politika oktalansága: szembe helyezkedni Magyarországgal mindenben de mindenben, legyen az törekvés, önértel, jog, törvény, alkotmány. Viszont mindent követelni: pénzt, vért, életet. Akadnak nálunk, kik becsületet is fölajánljanak. Az osztrák nagyhatalmiságnak bárgyu képessége: hogyha elnyomva tartja Magyarországot — akkor ő csakugyan ur és hatalom.

A lemondott kormány, amint a nemzeti veszedelem hívására különböző pártokból összeállt, hazafias rezignációval vállalta el eleve látott sanyaru sorsát, viselte a magyar politikai klíma váltólázát, a derék emberek végzetét. Nem vesztette szeme elől missziójának célját és három év alatt többet dolgozott, mint előbbi kormányok évtizedek alatt! Hozott a kormány, a koalíció, a parlament elég aldozatot Bécsnek, Ausztriának, meg Magyarországnak. A vége pedig a bizonytalan kérdés: csakugyan szétkergetik? A függetlenségi pártból sokan nem bírtak

kibékülni a koalíció és kormány hatvanheteseivel. A koalíciónak kellett azonban bizonyosságra jutni, hogy a kiegyezési törvények kedv, hajlam, időjárás szerint hol nyirkosak, hol nedvesek, mint a só.

Ennek a történelmi emlékü kormányának érdeme, hogy a választási reformot nem hamarkodta el. Ám politikai végzetünk és nemzeti balsorsunk megkérdelésének fátuma működne tovább, ha a reformot ellenséges kezek csinálnák meg s az ország népének gonosz elemeit az országra szabadítanák az ezeréves államalkotó erők letiprására, csak hogy ne legyen katonai kérdés, bankügy, semmi ami magyar és parlamentáris.

Bolgár Ferenc Bécsben. Bécsből táviratozzák, hogy Bolgár Ferenc államtitkár tegnap este odaérkezett. Illekvés helyen azt közlik, hogy a honvédelmi államtitkár bécsi időzése és tanácskozásai kizárólag reszortügyekre vonatkoznak.

Báró Bánffy mentelmi ügye. A képviselőház mentelmi bizottságának e hó 28-án délután 4 órakor tartandó ülésére első tárgyalót ültetett báró Bánffy Dezső és társainak mentelmi ügye, mint a Magy. Tud. jelenti, közbejött akadályok miatt ebben az ülésben nem fog tárgyalatni.

Megújítják a hármasszövetséget. A római Vita és a Párisban megjelenő Eclair közlik a hármasszövetség küszöbön lévő megújításának a hírért, amiről legközelebb Tittoni olasz külügyminiszter és Bethmann Holweg német birodalmi kancellár találkozása alkalmával fognak tárgyalni. Az Eclair ehhez a hírhez következőket teszi hozzá: Politikai körökben arra a meggyőződésre jutottak, hogy a legutóbbi balkáni események következtében a hármasszövetségi szerződésen bizonyos változtatásokat fognak eszközölni.

szövetségi szerződésen bizonyos változtatásokat fognak eszközölni.

A kormányválság.

A lemondást nem terjesztették elő

A politikai válság ügyében újabb dolog nem merült fel. Wekerle volt ugyan a királynál, de nem terjesztette elő a lemondási kérvényt. Ez, valamint az a körülmény, hogy az audiencia után Wekerle Aehrenthal külügyminisztert sietett felkeresni, arra vall, hogy a király a tárgyalások folytatására utasította Wekerlét.

A hivatalos lapban megjelent Günther felmentése az igazságügyi miniszterség alól, de kuriai elnöki kinevezése még nem jelent meg; valószínűleg a holnapi hivatalos lap hozza.

Feltűnést keltenek a bácsi lapok közleményei a válságról. A 67-es pártok blokkját emlegetik, ijesztgetik a magyarokat a szabadelvűek feltámasztásával s már Lukácsot is gyengének tartják; egyenesen Kristóffy-t kívánják miniszterelnöknek. Hadd alább jó szász!

Wekerle Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap este Bécsbe érkezett, ma reggel Zichy Aladár gróf ő felsége személye körüli miniszter hosszabb látogatását fogadta. Délután háromnegyed 10 órakor a miniszterelnök a Hofburgba ment, ahol 10 órakor külön kihallgatáson fogadta a királyt. A miniszterelnök ez alkalommal a kabinet formális lemondó kérvényét terjesztette a király elé. Wekerle Sándor miniszterelnök alkalmasint még a mai délután felnyaral visszautazik Budapestre.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök másfél óráig tartó kihallgatáson volt a királynál. — A kihallgatás után báró Aehrenthal külügyminiszterhez ment, akivel

sen a gyerekre a béres, mikor az egyre csak Istent emlegette.

— Te eltagadod előttem, de az én apám mondta, hogy Isten megvigasztalja a szenvedőket, ez pedig ugyanazt cselekedte — s komolyan nézett a cseléd szemébe.

— Eh, apád is bolond volt úgy látszik, mint te — mordult rá a szolga és befordult az udvarra, künn hagyva az álmélkodó fiút.

Másnap vasárnap volt és a gyermek ment amerre látta menni a falu népét. A jámbor emberek megcsodálták a taplóruhát, a futogya-füzéretet és a csodálatos tarka prémekeket, mikkel a kis vadonc ruhája ékesítve volt, de aztán alázatos szívvel hajtottak térdet az Ur dicsőségére. A fiú pedig odalépett egy fehérhajú emberhez és megkérdezte tőle, hogy mit csinálnak itt, miért van itt annyi ember.

Ez az Ur háza és ide imátkozni jöttünk — felelé az agg. Majd, hogy látta a bámuló, tágra nyílt szemeket, hozzá tette: — Itt lakik az Isten.

— Oh igazán, — kiáltott fel örömmel a gyerek és a díszes, aranyos ruhában kilépő papot nézve Istennek, kitért karokkal mosolygó ajkakkal futott felé.

— Te vagy hát az Isten, megtaláltalak. A pap, látva azt a földöntúli boldogságtól ragyogó kifejezést a szép gyermekarcán, szelíden felelt:

— Nem fiam, én csak az Ő alázatos szolgálója vagyok — azután odaintve a közelében

álló egyháziit, halkán utasította, hogy vezessék ki szépszerével a szegény elborult elméjű gyermeket. Az pedig ment csalódott, fájdalmas nézéssel és szomorúan ismételtette magában:

— Ez sem volt hát Isten. Mikor találom rá?

A falubeliek lassanként megszokták a csendes őrltet — mint ők hitték — és mivel senkit sem bántott őt sem bántották. Csak nevettek furcsa beszédén, — mert minden embertől ki neki kenyeret adott, megkérde, hogy:

— Valjon nem te vagy Isten? Apám azt mondta, hogy ő eledelt ad az éhezőknek. Te is adnál nekem és még s m vagy Isten?

Egyszer duhaj, jókedvű legények összekaptak va ami felett és erős haragjukban jól elverték egymást. A hangosan lármázó, rémülten sikító asszonyok kiváncsian közeledtek a gyerekek is. Ép egyszerre ért oda két fekete ruhás alak, kiknek válláról szép piros bojtok csüngtek alá és a sebes járástól vidáman himbálóztak a fiú előtt. Közökben fényesen csillogó, keskeny késben végződő, barna fadarabot tartottak. A sok kiabáló hevesen veszekedő, verekedő szálas, erős legény, egyszerre egymást legázolva rohant ki merre látott, mintha szemét vették volna, keresztül az ujjukban álló, s bámészkodó gyermekek, majd agyon tiporva azt. De ez, elfeledve a fájdalmat mit okoztak neki, nem látta a vért, mit az ő testéből sajoltak ki a hatalmas, otromba csizmasarkok,

amint át robogtak rajta. Csak azt látta, hogy ez emberek kezében van a hatalom, melyek egy egész megvadult sereget ugrasztottak szét és hőrögve, alig-alig uttogva, de mégis boldogan szólott a feléje hajló sötét alakhoz:

— Te vagy hát Isten.

— Bolond vagy. Elment az eszed, hogy ilyeneket beszélsz — kiáltott rá az ember. — Hogy lennék én Isten? Nem vagyok az.

— Nem? — sóhajtott fáradtan, csalódottan a gyerek.

— Pedig apám azt mondta, hogy ő megbünteti a gonoszt, mert kezében van a hatalom — és csüggedten, mélységes szomorúsággal kis arcán hunyta le szeméit. Súlyos sérüléseivel kórházba szállították, hol bekötötték, csillapító szerekkel szüntették fájalmát. A gyermek reménykedve nézett a komoly tekintetű férfire, ki oly gyöngéden bánt vele. Akinek keze érintése után szünni kezdett szenvedése. És félve kérdezte meg:

— Uram! Mond, nem te vagy Isten?

— Nem gyermekem. Én csak az Ő alázatos szolgálója vagyok. Légy csendben, talán nemsokára meglátod őt — felelt komoly, meghatott tekintettel az orvos.

A fiú felült nagy nehezen ágyában és szemrehányó hangon rebegte:

— Az apám nem hazudott soha, mindig igazat mondott. Ő tanított arra is, hogy Isten elveszi a fájdalmat a betegtől, mert nála van

Értesítés.

Van szerencsénk értesíteni szives pártfogóinkat, hogy szeptember hó elsejétől angol uri szabó üzletünket Szent János-utca 1. sz. a. megajítjuk

Szives pártfogást kérünk
Kiss és Társa angol uriszabók
Nagyváradon.

hosszu ideig értekezett. Wekerle délután 2 óra 40 perckor visszautazik Budapestre.

Gróf Zichy Aladás a királynál.

Bécsből táviratozzák: Gróf Zichy Aladárt, király személye körüli minisztert, aki ma reggel Bécsbe érkezett, a király délután egy óra körül különkihallgatáson fogadta. A kihallgatás a kormány lemondásával kapcsolatos kitüntetési ügyekre vonatkozott. A miniszter valószínűleg vasárnap délután utazik vissza Budapestre.

Günther fölmentése.

A hivatalos lap mai száma a következő két királyi kéziratot közli:

Kedves Günther! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt saját kérelmére igazságügyminiszteri állásától, ezen minőségében teljesített hű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett, kegyelemben felmentem. Kelt Bécsben, 1909. évi szeptember 23-án. Ferenc József s. k. Wekerle Sándor s. k.

Kedves Wekerle! Előterjesztésére Önt a magyar igazságügyminiszterium ideiglenes vezetésével ezennel megbízom. Kelt Bécsben, 1909. évi szeptember 23-án. Ferenc József s. k., Wekerle Sándor s. k.

A bécsi sajtó.

A *Neu Freie Presse* többek között azt mondja, hogy a válság nem oldható meg más-keppen sikeresen, mint csupán csak az Andrássy—Wekerle-féle kibontakozási mód alapján, mert csak ez nyújthat konszolidált alapot. Ezt kell megvalósítani még a függetlenségi párt ellenére is és ha Kossuth továbbra is ingadozó magatartását követi, amely a kibontakozás ellenére van, akkor Kossuth ellen is fel kell lépni, amire igen alkalmas az idő és amire igen alkalmas mód volna *újabb hatvanhetes blokk* létrehozása és fegyverbeszólítása a hatvanhét ama katonáinak, akik eddig bizonyos okokból félrevonultak. Megtörténhetik, hogy újabb választás, ha talán nem is a többségben, de igen tekintélyes részben hozná vissza a

az irgalom. Te ugyanezt tetted, s mégis azt mondd, hogy nem vagy Isten.

Es elkéservedve, sirva kiáltott fel:

— Láttam egy asszonyt, amint vigasztaló szóval hajolt a csüggedő fölé. Találtam embereket, kik csillapították éhségemet. Láttam azt, kinek kezében volt a hatalom és büntetni tudta a gonoszt. És végül akadtam emberre, ki elvette tőlem a fájdalmakat az ő kezeivel, mert irgalom van bennük. És ezek közül még sem volt Isten egyik sem — s fáradtan fordult a fal felé a szegény fiú. A mellette álló apáca, szeliden hajolt föléje.

— Gyermekem, azok amiket itt láttál, mind egy-egy darabka volt a véghetetlen, nagy, jó-ságos, irgalmas Istenből. A saját testi szemeid-del nem láthatod őt, de szeretetét, jóságát, vi-gasztaló, megnyugtató jelenlétét érezted, láttad magad körül. Isten itt van közöttünk ha nem is látjuk szemeinkkel s tudunkra adja mindig a vigasztalan csüggedés, a sötét szomorúság, a fájó elhagyatottság óráiban.

A gyermek megdicsőült, boldog arccal hallgatta a megnyugtató szavakat s ugyanez a mosoly ült ajkain akkor is, mikor a kis rideg halottas háztól utolsó útjára kísérte egy érző szívű, tudós orvos és egy halvány arcú, csön-des apáca. De a megmerevedett kis arccskán mintha ott lett volna az édes, boldogító diad-linak tudata, hogy amit egész rövid kis életén át keresett, azt ime most feltalálta.

hatvanheteseket és a királynak most kellene a hatvanhetesek újjászervezése szempontjából engedelményeket adni. Egyenes felszólítást intéz tehát a lap az uralkodóhoz, hogy ami enged-ményt a bankkérdés tekintetében és a katonai kérdések terén adhat, azt a hatvanheteseknek adja meg.

Ugyanez a gondolat, bár színtelen-bbül megírva tükröződik vissza a *Neues Wiener Tagblatt* hasábjain, amely *»von besonderer Seite«* eredő cikkben fejtegeti, hogy a koalíció elvállalta a választási reform megalkotását és a koalíciós kormány hozzájárulásával történt az annexió és történtek az annexióval kapcsolatos kiadások és így ezek megszavazását a koalíció nem tagadhatja meg. Különben is a magyar pénzügyminiszter annak idején a kiadások fe-dezését már is utalta.

A *»Reichspost«* ezeket írja: a Wekerle ka-binet nem képes arra, hogy ígéretét beváltsa, tehát csödbe jutott és el kell hagynia helyét. Magyarországnak most olyan férfiakra van szük-sége, aki az országot a boldogtalan követelőd-zést a politikából kivezetik és mindenekelőtt végrehajtják a választási reformot anélkül, hogy e köteleességteljesítés fejében lehetetlen enged-ményeket követelnének. Az az akció, a melyet Lukács januárban megkezdett, ugyszólván la-tens maradt. De ha Lukács nem is volna hai-landó arra, hogy végig csinálja azt, aminek most következnie kell, lesznek majd nálánál erősebb férfiak, akik ezt a feladatot tőle át-vállalják. Mi sem természetesebb, mint hogy *Kristóffy József*, aki a választási reform nagy problémáját először fejtette ki az ország előtt, most meg is hívassék arra, *»um die von ihm ins Rollen gebrachte Kugel in den rechten Laut zu lenken.«*

A Ház feloszlása és új választások semmi szín alatt sem kerülhetők el és ezek sohasem találták a Kossuthizmust annyira vigasztalan helyzetben, aminőben most van.

A lemondást még nem terjesztették be.

Bécsből jelentik, hogy tegnap a ki-rály másfélóra hosszan fogadta Wekerle Sándor miniszterelnököt. Mint igen ille-tékes helyről értesülünk, Wekerle a le-mondást tartalmazó kérvényt még nem nyújtotta át a királynak, de e hó 27-ig föltétlenül benyújtja. A király döntése a lemondás után fog megtörténni.

Wekerle Sándor dr a kihallgatás után az újságíróknak a következőket mondta:

— Ő felsége ma kihallgatáson fogadott. A lemondást nem terjesztetem elő, de 28-ig meg fogom tenni. A kihallgatás alatt előterjesztetem a kibontakozási ter-vezetemet, ha a tervezetet nem fogadja el az uralkodó, *ugy a többség vezéreinek a meghallgatása következik.* Én Bécsbe nem fogok visszatérni.

A N. Fr. Pr. értesülése szerint We-kerle a kabinet lemondását a kabinet-iroda útján fogja kézbesíttetni.

Interpelláció Günther elnöksége miatt. Az izgága Nagy György interpellációt jegyzett be, melynek szövege a következő:

1. Helyesnek tartja-e a kormány azt, hogy a legfelsőbb törvényszék elnöki székébe politi-kai hajótörött nevezessék ki.

2. Hajlandó-e intézkedni a kormány, hogy az elnöki szék megfelelő szakemberrel töltes-sék be.

Az alkotmánypart értekezlete. Az alkotmánypart holnap, hétfőn este értekezle-tet tart.

Felebbezések a köröspartfal ügyében

A városháza mellett tervezett Köröspartfal ügyében tudvalevőleg Nagyvárad város tör-vényhatósága két szótöbbséggel akként határo-zott, hogy Rosenberg Izso ajánlatát fogadta el, amely szerint a partfal 25 centiméter vastag vasbetonból építtetnék, Incze Lajos és társainak 2 méter vastag tömörbetonfalra beadott aján-latával szemben.

Említettük, hogy a közgyűlés ezen határo-zata ellen már érkeztek be felebbezések a vá-roshoz. Tegnap pedig ismét két felebbezés ke-rült az iktatóba.

Az egyik felebbezést *Rosenberg Izso* adta be, aki kifogásolja a közgyűlés határozatát. A közgyűlés ugyanis azon pótlással fogadta el Ro-senberg ajánlatát, hogy 102,000 korona átány ár mellett a vasbeton partfalért 10 évig jótáll, a miniszter által a terveken netán eszközölt változtatásokat díjtalan eszközli s a helyi kö-zülmények által kívánt mélyebb alapozást szin-tén díjtalanul készíti el minden kárpótlás nélkül.

A felebbezésben rámutat, Rosenberg Izso, hogy ajánlata 6000 koronával olcsóbb a tömör betonra szóló legolcsóbb ajánlatnál.

A közgyűlés által eszközölt pótlás közül a 10 évi jótállást és a miniszter által esetleg ki-vánt változtatásoknak díjtalan elkészítését el-fogadja, de azt nem hajlandó elfogadni, hogy a helyi viszonyok folytán esetleg szükséges mélyebb alapozást is díjtalanul készíti el. Ilyen előre nem látható munkák teljesítését ellen-mérték nélkül nem vállalhatja magára. Majd azt vitatja, hogy az alapápitmény egyforma ugy a vasbetonnál, mint a tömör betonnál.

Mivel tehát a közgyűlés határozatának ál-tala kifogásolt része rája nézve sérelmes, azt megfelebbezi.

A másik felebbezést dr Stokker József és 27 bizottsági tag társa irták alá.

A felebbezést azzal kezdik, hogy a Körözs-partfalnak az a rendeltetése, hogy megvédje a partot és szép legyen. Rosenberg ajánlata ezek közül egyiknek sem felel meg. A vasbeton vízépítési munkákra még nincs kipróbálva, sőt ahol kísérleteztek vele, alkalmatlannak bi-zonyult. A vasbeton rendkívül teherbíró a ma-gas építményeknél s ellenáll a felső nyomás-nak, de partmunkákra nem alkalmas. Itt pedig 210 méter hosszban óriási földtömeg oldalnyo-másnak kell évszázadra ellentálni.

A vasbetonfal különben a csak 25 cm. vastag lenne s legfeljebb 20—30 méter hosszú tagozatokban s így az egésznek összefüggő tá-mogatására sem alkalmas és hozzákapcsolni sem lehetne semmit.

Már pedig ide akarják kötni az uszodát. Egy nagyobb áradás az uszodával együtt elra-gadná a vasbeton partalat. 6000 koronáért te-hát nem lehet kísérletezni.

De ez az árkülönbség is csak látszólagos mert Rosenberg ajánlata szerint az alapzat mélysége egy félméterrel kisebb, ami pláne a vízszíne alatt 2 méterrel, nem 6000, sem 12000, hanem még 24000 koronával sem pótolható. Tehát a vasbeton nem is olcsóbb.

Esztétikai szempontból sem felel meg Ro-senberg ajánlata a követelményeknek, mert disztelen, sima, tagozatlan s nagyon kirívó lenne a díszes városháza mellett.

ÉRTESTÉS! Tisztelettel értesítem a m. t. helybeli és vidéki uri hölgyközön-séget, miszerint sikerült egy párisi céget megnyer-nem hogy kizárólag az én kalap üzletem részére köteles minden 2 hétben direkté Párisból a legújabb modelleket szállítani és ezáltal abban a helyzetben vagyok, hogy a t. vevőimnek minden 2 hétben közvetlen a Párisi divattal szolgálhatni. Kalapalakításokat nem saját ízlésem szerint, hanem eredeti Párisi modellek után alakítok. Eredeti modellek nálam megtekinthetők.

Telefon 130.

Telefon 130.

Tisztelettel

Ujhelyi Róza

női kalap harisnya és ernyőkülönlegességi üzlete Nagyvárad, Rakóczi-ut. ::

Ezután azt fejtegeti a városatyák felebbezése, hogy jogi szempontból sem volt megtelelő az elfogadott ajánlat, mert nem a feltételeknek megfelelő általánossággal, hanem egységárák szerint lett beadva. Így a pótmunkák nincsenek kizárva s 102 000 korona helyett 150 000 koronába is kerülhetne a köpárt. Végül kéri, hogy a miniszter semmisítse meg a közgyűlés határozatát s Incze Lajos és társainak adja oda a munkálatok keresztülvitelét.

Ezek után azt hisszük, hogy a kérdés már el van döntve, már csak azért is, mert a közgyűlés határozatát teljes egészében Rosenberg Izsó sem fogadja el.

Vasutasok országos árvaháza.

Az árvák között is, legárvábbak a vasutas árvák, mert a családfenntartót, a kenyérkeresőt legtöbbször a balvégzet veszi el s a ma még öröm mosolyogva családjától bucsút vevő vasutas, holnap kihűlt, sokszor felismerhetetlen roncs.

Ezért árvábbak a vasutas árvák más árváknál s ha a vasutasok az árvák érdekében a közönség érdeklődését, munkálkodását, fáradozását kéri akkor, amikor társadalmunk oly sok irányban van igénybe véve, szolgáljon mentse, hogy azok érdekében bontott zászlót, kiknek fentartói a személy és vagyonbiztonságért minden pillanatban a sir szélén állnak.

Ez indította a vasutas szövetséget ama nemes és magaslatos cselekedetre, hogy siker szálljon a vasutas árvák érdekében s ezt magáévá tette minden vasutas.

Ez okból alakult meg Debrecenben a vasutas árvaügyi bizottság s miután a vasuti kerületek beosztása szerint Nagyváradi Debrecenhez tartozik, a debreceni árvaügyi bizottság Fráter Tamás és Troján Ferenc bizottsági tagokat, mint kiküldötteket oly kéréssel indította utána Nagyváradra, hogy ottan a vasutas árvák érdekében propagandát csináljanak. — Nem volt ez nehéz.

Hiszen a nagyváradi állomás főnöke Butyka Lajos főellenőr, ki a bizottságot vezette, jóformán nem is várva a bizottság jöde menetelét, már is akcióba lépett s így könnyű feladat vár megoldásra.

A hármass bizottság első sorban a vármegye szeretett főispánjánál Glac Antalnál tisztelgett, felkérve őt a diszelnökség, nejét pedig a fővédnöknői tisztség elvállalására. Ugyancsak tisztelgett a küldöttség Radu Demeter gör. kath. püspöknél, Fetsch Antal felszentelt püspök, káptalani helynöknél, kik kivétel nélkül elfogadták a felajánlott tisztelet, sőt a legmesszebb menő támogatásról biztosították a küldöttséget.

A küldöttség az összes előkelőségeknél tisztelegni óhajtott, de célját nem érthette el, mivel emittettek részben közgyűlésen, vagy más helyeken voltak elfoglalva.

Jól ismerve azonban Nagyvárad fenkölt szellemű, minden szépért s nemesért és jóért bármely pillanatban áldozatra kész társadalmát, sajtóját, meg vagyunk győződve, hogy e nemes

cél érdekében a legmesszebb menő erkölcsi s anyagi támogatásban fogja részesíteni a vasutasok árváit.

A Kereskedelmi Csarnok jubileuma.

A 40 éves forduló ünneplése.

Négy évtizede működik Nagyváradon a Kereskedelmi Csarnok, a kereskedelmi érdekek egyik leghivatottabb képviselője, a kereskedelem fejlesztésének ez a kiváló faktora.

Csak természetes, hogy illő keretben ülj meg ezt az évfordulót s diszgyűlésén vissza pillant arra az időkre, mikor még csecsemő korát élte Nagyváradon a ma már országsszerte kiváló hírnévnek örvendő és nagy fejlettségével imponáló kereskedelmünk. És e visszapillantásban ott látja a Kereskedelmi Csarnokot mindég, minden alkalommal, amikor csak kellett és lehetett tenni, munkálni Nagyvárad kereskedelméért s a kereskedő érdekek megvédéséért.

Ez a határok, ez a negyven éves forduló ünnepe bizonyára buzdító lesz a szép multu egyesület vezetőre, hogy az eddigi buzgalommal, kitartással, önzetlenséggel fáradozzanak továbbra is a kereskedők érdekeinek istapolásán, a magyar kereskedelem tisztességének megóvására és jóhírnevének öregbítésén.

*

Az egyesület mintegy harmadfél évtizede viseli a mai címét s azelőtt Lloyd néven szolgált Nagyvárad kereskedelmét.

A tagok egy része azonban szüknek találta azt a munkakört, működési teret, amelyen a Lloyd tevékenységét kifejtette s amelyet szervezete részére kijelölt. Bővíteni akarta a munkakörét, de ez nem ment a szervezet határai között könnyen, a tagok egy része tehát kivált a Lloydból s új egyesületet alakítottak »Kereskedők Társulata« cím alatt.

Csakhamar belátták azonban, hogy a két egyesületben az erők szétforgácsolódnak s a maguk elé tűzött célt megosztva nehezebben szolgálhatják.

Ez adta az impulsust az egyesülésre s így tömörült a két egyesület egygyé a Kereskedelmi Csarnok cím alatt.

Még az egyesülés előtt a Kereskedők Társulata ingyen telket nyert Nagyvárad városától anagy piac-téren, ahová később a Csarnok mai impozáns palotáját emelte.

Korábban néhai Hevesi Ödön, az O. M. Bank nagyváradi fiókjának volt főnöke volt az egyesület elnöke, pár évtized óta pedig Reisman Mór bankigazgató tölti be az elnök díszes állását. A fuziókor, ezelőtt 21 évvel, dr. Hoványi Gézával választották elnöké, aki ma is ilyen minőségben egyik vezérfia a Csarnoknak.

A Kereskedelmi Csarnok eredményekben gazdag tevékenységének sikerei közül különösen kiemelkedik, hogy a Csarnok kezdeményezésére és agitálására állította fel az Osztrák-Magyar Bank fiók intézetét Nagyváradon s a Csarnok létesítette óriási áldozatokkal a ma már virágzó kereskedelmi felső iskolát Nagyváradon.

Már ez a két dolog is elég volna arra, hogy e város minden polgára elismeréssel adózzék a ma jubiláló egyesületnek.

*

A jubileum alkalmából rendezendő diszgyűlés ma, vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz a Csarnok dísztermében. Este 8 órakor pedig ugyanott társas lakoma lesz.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék

* **Hoványi Géza dr. a Szentföldön.** Dr. Hoványi Géza, a Nagyváradi Takarékpénztár vezérigazgatója ma, vasárnap éjjel nejevel hosszabb külföldi utra indul. Ez alkalommal ellátogatnak Kis-Ázsiába s bejárják a Szent földet is.

* **A káptalan felebbezése.** A legutóbbi városi közgyűlésen Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a város csatornázása folytán szükséges szennyvíztisztítótelep céljaira a lat. szertartású káptalan területéből 50—60 hold területet kisajátítás útján örökáron szerez meg. A nagyváradi l. szertartású káptalan ez ellen felebbezést adott be, amelyben rámutat, hogy a városnak ily nagy területre nincs szüksége s annak örök áron való megszerzése nemcsak a vétel által kerül nagy összegbe, de annak fenntartása, állandóan nagy befektetést kíván. Hivatkozik arra, hogy e tárgyban már voltak tárgyalások s a káptalan hajlandónak nyilatkozott a szükséges terület díjtalan átengedésére, a szolgalmi jog biztosítása mellett. Elismeri a káptalan, hogy szüksége van a városnak a szennyvíztisztító telep céljainak megfelelő területre, de minnek adja ki erre a célra óriási összeget, mikor a területhez díjtalanul is hozzájuthat. Amint hogy teljesen igaz is.

* **A köztisztaság kérdésének rendezése.** A köztisztaság rendezésének égető kérdése foglalkoztatta tegnap Nagyvárad város tanácsát. Ez a kérdés alig halasztható s épp most itt az ideje, hogy Nagyvárad városa gyökéresen oldja meg úgy az utcák és terek locsolását, seprését, továbbá a háziszemét kihordásának az ügyét. Vállalkozó ugyan akadna s ajánlat is tekszik a városházán, de az oly óriási kiadást róna úgy a városra, mint a háztulajdonosra, hogy annak megfizetése képtelenség. A multkor már szó volt arról, hogy a rendőrfőkapitány készítsen szabályrendeletet, amely felölelje az egész köztisztasági kérdést. A főkapitány azonban nem váltalta el a megbízatást, mert előbb szükségesnek tartja annak megállapítását, hogy házilag vagy vállalkozó útján akarja a város a köztisztaság kérdését kezelni. A városi tanács tegnap ülésében foglalkozott ismét a kérdéssel, de a hozott határozat ismét aligha viszi előbbre a dolgot. Abban állapodtak meg ugyanis, hogy akár házilag, akár vállalati uton rendezik a köztisztaság ügyét, szabályrendeletre van először szükség, hogy a kezelést aszerint hajtsák végre. Megbízták tehát a rendőrfőkapitányt, hogy készítse el a köztisztaságról szóló szabályrendelet tervezetét, vagy ha erre nem

Téli szükségletek fedezésére

a legolcsóbb bevásárlási forrás

Mezey János és Társa
fűszer és csemege üzlete

NAGYVÁRAD,
Szt. László-tér. Takarékpénztár épület.
Telefon: 249. Telefon: 248.

varija illetékesnek magát, je'ölje meg azon irányelveket, amelyeket a kérdésben szükségesnek tart s amelyek a közfelfirásról szóló szabályrendeletben leteketendők lennének. A közgyűlésnek pedig bejelenti a tanács nevében a polgármester, hogy kész szabályrendelet tervezetet még nem nyújthat be, de kimutatásba foglalva leszámol arról, hogy a mostani munkakerővel eddig minő munkákat végzett.

A bolgár király Budapesten. Zimonyból jelentik a Magyar Távirati Irodának: Ferdinánd bolgár király ma reggel 6 órakor különvonaton Belgrádon, majd Zimonyon keresztülutazott. Ferdinánd király Budapest felé utazik.

*** Mennyi az utadó Nagyváradon?** Nagyvárad város adóhivatala beérjesztette a városi tanácshoz az 1909. évi utadó kivetésének kimutatását. E szerint a 3 kézi napszám minimum után 10243 korona, az 1 ígás napszám minimum után 873 korona és az adók után kivetendő 10 százalék utadóba 78646 kor. 02 fillér, tehát összesen 79621 kor. 45 fillér vetetett ki az 1909 évben utadó címén Nagyváradon.

*** Szakbizottsági ülések a városházán.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága kedden, szeptember hó 28-án délután 3 órakor a városházán ülést tart. Ez alkalommal a hirdetési szabályrendeletet, a villamosmű személyzetének nyugdíjszabályzatát és a bérkocsi szabályrendeletet tárgyalják. Szeptember hó 27-én, hétfőn délután 4 órakor pedig a pénzügyi szakbizottság tart ülést, a következő tárgyszorozattal:

1. Vásárvám és helypénz szab. rend. módosítása. 2. Az amerikai szőlőtelep értékesítése. 3. A vegyvizsgáló állomás szervezési szabályzata. 4. Fizetési előlegekről szóló szabályrendelet módosítása. 5. A rendőrfelügyeleti díjakról szóló szabályrendelet tervezet. 6. Dr. Kazay Kálmán indítványa a kerékpár megadóztatása tárgyában. 7. Júlián egyesület anyagi támogatás iránti kérelme. 8. Biharmegyei magyar köznevelődési egyesület anyagi támogatás iránti kérelme. 9. Magyar földrajzi társaság állandó segély iránti kérelme. 10. Szigligeti társaságnak állandó segély iránti kérelme. 11. Özv. Kolontáry Jánosné kegydíj iránti kérelme. 12. Özv. Pázmány Péterné kegydíj iránti kérelme.

*** Bleriot Nagyváradon.** A világhírű repülőművészt, aki Budapesten október 17-én fel fog szállani, Nagyváradra is meghívták. Egy előkelő kereskedő akarta lehozni a felatálót Nagyváradra. Már rendben is volt minden, amikor a leutazás, illetve a felszállás díjai kerültek szóba és ekkor tucscot mondott minden. A felatálót 40.000 koronáért hajlandó csak Nagyváradra jönni. Természetesen ez a horribilis összeg minden további tanácskozásnak elejét vette, mert honnan vennék itt be a 40000 koronát? Így Nagyvárad Bleriot mestert csak az esetben fogja látni legfeljebb, ha valami balszerencse felettünk röpi el.

*** A Bottó-hagyaték ügye.** A Bottó-hagyaték ügye végre valahára már Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elé kerül. A városi tanács határozatából Rimler Károly polgármester előterjesztést tesz a törvényhatósághoz, mely szerint tekintettel arra, hogy a tanács a jövő évben fel akarja állítani a végren-

delet értelmében a főző-iskolát, továbbá tekintettel arra, hogy a hagyaték egy részét képező sja megye különböző községeiben s részben Nagyváradon levő házak és egyéb ingatlanok kezelése nem gazdaságos, javasolja, hogy ezen ingatlanok eladását határozza el a törvényhatóság s ezzel bizza meg a városi tanácsot.

*** Az önkéntesek vizsgálja.** A közöshadseregbeli önkéntesek tegnap és tegnapelőtt tették le a tiszti vizsgát. A vizsga eredménye eddig még nincs kihirdetve, azonban mint az adott feleletekből következtetni lehet az idej vizsga elég kedvező. Az eredményt ma fogják kihirdetni.

*** Léghajóval Debrecenbe** Holnap délután száll fel a Sport-téren Giacomo Merighi olasz tornatanár és léghajós. A felszállás iránt nagy érdeklődés mutatkozik, amennyiben vannak egyes vakmerő egyének, akik vállalkoznak arra, hogy Giacomoval felszállnak. Az olasz mester bárkit hajlandó magával vinni és ha az idő, meg a szerencse kedvez a vakmerő utasoknak, úgy a legközelebbi állomás Debrecen lesz, feltéve, ha utközben Debrecen meg nem e'özi a »Halál«-hoz címzett állomás. A felszállás délután 3 órakor lesz a Sport-téren, de hogy mikor és hol lesz a leszállás, ez még a jövő titka.

*** A Mars.** Azoknak, akik az utolsó két hónap alatt figyelmesen nézték este az égbolt tündöklő csillagtengerét, lehetetlen, hogy fel ne tűnt volna keleten egy ragyogó kiváló csillag. Az egész égbolton nem lehet most ahhoz hasonlót látni. A csillag jellegzetes fényével, nagyságával teljesen kiválik a sok millió csillag közül. Ez a csillag pedig a Mars. Aktuális állandóan ezzel a hatalmas égitesttel foglalkozni, hogy azonban mégis miért épen most leginkább, arra az szolgál magyarázatul, hogy a Mars most van a földünkhöz legközelebb és majd megint csak 15 év múlva jön e helyre. Ezt az alkalmat ki is használják a csillagászok. Valamennyi csillagvizsgálónak legfőbb tárgya most a Mars. A Mars pedig tudvalevőleg leginkább érdekel bennünket, amennyiben az eddigi kutatások szerint földünkön kívül még egyedül ezen az égitesten gyanítanak szerves életet. A csillagászok kutatásai azonban ennél többre nem vezettek, mert bár most legközelebb is van hozzánk a Mars, ez a közelség azonban csekély 50000000 kilométer távolságot jelent s így a legujabb obszervatóriumi készülékek is csak a Marson levő szembe-tűnőbb részeket tudják konstatálni, de élő lényeket egyáltalán nem láthatnak. Lehetséges, hogy a technika olyan vívmányokat fog elérni ezen a téren is, hogy idővel a Mars lakóival talán drótnélküli táviró segítségével érintkezésbe léphetünk.

*** Az új fogház.** Az utóbbi időben gyakran esik szó a jelenlegi fogház épület felcseréléséről. Sőt legutóbb már annyira is volt ez az ügy, hogy az új fogház épületének helyet is kerestek és e célra három telket ki is szemelték. A három telek megtekintésére az igazságügyi miniszteri umból Nagyváradra érkezett három szakértő, ezek azonban e telkek közül

egyet sem találtak alkalmasnak és új helyet kerestek. A szemle alkalmával ismét három telket választottak ki. A három új terület közül csak kettő jöhet számításba és pedig a jelenlegi közkórház telke, a másik pedig a Rulikovszky ut. mellett levő telek. Tekintve azt, hogy a közkórház telke nem igen alkalmas a célra, nagyon valószínű, hogy az új fogház a Rulikovszky-uton fog épülni. Hogy mi jön a jelenlegi fogház helyébe, az még későbbi dolog.

*** Incidens az állami tisztviselő kongresszuson.** Kolozsvárról jelentik nekünk: Ma délelőtt nyitotta meg Baththyány Tivadar gróf az állami tisztviselők országos kongresszusát a nagy Redut teremben, amely ezernél több résztvevővel egészen megtelt. Az elnök megnyitó beszédében konstatálta, hogy a kongresszus jogosan és a törvénynek megfelelően alakult meg és visszapillantást vetett arra, hogy a szegedi kongresszus óta mi történt Erre Adorján Marcell dr. közbekiáltott: Semmi sem történt! Az elnök rendkívül izgatottan felelt:

— Ugy látszik, hogy aki ezt mondja, két évig aludt, mert nem tudja, hogy a magyar államháztartást több millióval terheltek meg, hogy a tisztviselők sorsát javítsák. Most már egyéni becsületek érdekében is követelni fogom, hogy elmondják majd, hogy azóta mi történt.

Erre nagy láрма lámadt és Adorjánt ki akarták dobni, de az elnök így folytatta:

— Ovakodnunk kell attól, hogy a tárgyalásnak személyes élt adjunk.

Ekkor egy Gál nevű szakadkai újságíró közbekiáltott:

— Több tárgyalogosságot kérek!

Erre újra kitört a láрма, többen odarohantak az újságíróhoz, megfenyegették és sértőszavakkal illették. Végre sikerült az elnöknek a nyugalmat helyreállítani s a tárgyalás ettől fogva rendesen folyt. Az ülés végén Adorján dr megmagyarázta, hogy a közbeszólást úgy értette, hogy mindaddig semmi sem fog történni, amíg nem lesz szolgálati pragmatika Gál is megmagyarázta a közbekiáltást, azt mondta, hogy ideges, heves ember s egyáltalában nem volt szándéka az elnök eljárását megtámadni.

x A legszebb hölgy. — ruhák angol férfikelmékből készülnek. Óriási választékban kaphatók KOCH testvérek szövet áru osztályában.

x A Korona kávéház művészarszlata már bemutatkozott. A kávéház megtelt közönséggel és minden egyes számot élénken megtapsolt. Kitűnő kabaretszámok vannak műsoron, a társulat tagjai kiváló művészberek. Csinos és szép hölgyek, ügyes komikusok pompás szórakozást szereznek a közönségnek.

x Telefon 897. Az őszi idény közeledtével van szerencsénk a n. é. vevőközönség b. figyelmét felhívni ujonnan berendezett és megnagyobbított üzletünkre, melyben berlini és párisi divat tudósítások alapján úgy a női felöltőknél, mint a szövet és fehérmű osztálynál a legszebb és legfinomabb áruk vannak raktáron. Mérték után megrendeléseket jutányosan eszközölünk. Tisztelettel Klein Géza és Ödön Nagyvárad Rákóczi-ut 2.

Hölgyek figyelmébe!

Őszi és téli ujdonságok párisi és bécsi különlegességek nagy halmazzai állanak a t. hölgyközönség rendelkezésére.

BERGER PAULA

női kalap termében.

Nagyvárad, Bémer-tér. Molnár cukrász
:: mellett. ::

A színház tűzbiztonsága.

Tegnap délelőtt 11 órakor a Szigligeti-színházat Komlóssy József gazdasági tanácsos vezetése alatt Mezey Mihály önkéntes tűzoltó főparancsnok, Gerő Ármán rendőrfőkapitány, Altnóder Endre városi mérnök, Belányi Imre villamos mű igazgatója és Graczer Lajos városi tűzoltó parancsnokból álló bizottság vizsgálta át. A bizottság, a mely a színház minden részét megtekintette, a déli 12 óra utánig tartó vizsgálat után Gerő Ármán rendőrfőkapitány kivételével mindent kifogástalan rendben talált s a tegnapi esteli előadás megtartása ellen észrevételt nem emelt, azonban Gerő Ármán főkapitány ismételtlen kifejezésre juttatta azon követelményeket, amelyek létesítését évek óta sürgeti, amelyek nem annyira a színház tűzbiztonsága, hanem éppen a közönség életbiztonsága szempontjából kiválóan fontosak és nélkülözhetetlenek.

1905-ben a chicágói tüzeset után körülbelül 8 napig tartó tanácskozás után egy szakbizottság megállapította azon feltételeket, amelyek a színházba járó közönség életbiztonságának megóvására nélkülözhetetlenek s amelyek létesítését a városi tanácsnak több egyéb változtatásokkal együtt ajánlották.

A városi tanács azonban a követelmények közül egyedül a karzati vészkijáratokat, az innen levezető lépcsőket létesítette.

A főkapitány 1905. óta a szemlék megtartása alkalmával minden évben sürgette a jelzett szaktanácskozás javaslatának végrehajtását, azonban eredmény nélkül.

Tegnap ismét felhozta és elrendelendőnek javasolta az 1905-iki anket főbb követelményeit és pedig a színház záporkészülék sűrűsítését, a vasfüggönynek villamos erőre való berendezését s végül, hogy ha a vasfüggöny villamos erőre lesz berendezve, életbe léptetni kívánja sokak által annyiszor hangoztatott azon követelményt, hogy a vasfüggöny felvonás közben is lebecsájtassék és ajánlotta, hogy a páholyok alatt oldalt két vészkijárat létesíttessék.

Graczer Lajos tűzoltó parancsnok mindenben magáévá tette a főkapitány álláspontját és elengedhetetlennek tartja a javasolt munkálatok sűrűsítését.

A bizottság a főkapitány előterjesztése fölött hosszasan vitakozott, s végre belátta, hogy a főkapitány által javasolt dolgok a közönség biztonsága szempontjából föltétlenül szükségesek s éppen ezért Komlóssy József tanácsos mindjárt a helyszínen meghagyta Altnóder Endre városi mérnöknek, hogy a zápor készülékre, Belányi Imre városi villamos igazgatónak pedig, hogy a vasfüggöny villanyerőre való berendezésére tervezet és költségvetést készítsen s azt sűrűsösen terjessze be.

Az oldal kijáratok létesítését a színház szűkös berendezési viszonyai miatt lehetetlennek tartja a bizottság, mert ezek csak páholyok feláldozásával volnának létesíthetők, már pedig páholyok dolgában a Szigligeti Színház amúgy is szegény.

SPORT.

Nagyvárhdi ügetőversenyek. Középes érdeklődés mellett folyt le tegnap délután az ügető verseny, mely azonban elég érdekességet produkált. A verseny eredmények a következők:

Zárdába menő leánykák részére **iskolakötények**, **harisnyák**, **keztük**, **reggeli és sárcipők**, **esőernyők**, **fiókos tükrök**, **evőeszközök**, **mosdótálak**, **haj-, ruha- és fogkefék**, **ugyszintén fésük**, **szappanok és iskolatáskák**, **könyvszijak**, **toktartók** legjutányosabban **szerezhetők be**

- I. 3. Vecsey Zoltán. Ebes.
- II. 1. Birczay Sándor. Notás Chanteuse.
- III. 1. Kiss Ernő. Csángó.
- IV. 2. Nadányi Pál Jungling Simi.
- V. 1. Kiss Ernő. Csángó.
- VI. 2. Horváth József. Edith.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap d. u. 3 órakor: Fenegyerek, este: Sárga csikó. (Bérletszűnet.)

Hétfő: Hoffmann meséi. (Mihályi Ernő bemutatkozása. Bérletszűnet.)

Kedd: Nebántsviág. (Polgár Mariska első fellépte. Bérletszűnetben.)

Szerda: Rang és mód. (Hunyadiné Körösi Juci, Hunyadi József és Fenyő Emil bemutatkozása. Bérletszűnet.)

Csütörtök: Liliom. (Petre Klári, Gogg Krisztina és Simkó Gizella bemutatkozása.)

Péntek: Liliom.

Szombat: Liliom.

Baba.

Ismerős operett, nem mai dolog már a közönség előtt — de micsoda új köntösben látjuk viszont a régi ismerőst! Csupa meglepetés, csupa haladás, megannyi szép ígéret a következő téli szezonra.

Első a zenekar volt, melyen üdvös változást tapasztaltunk. Bármennyire mellette is volt közhangulat egy része a polgári zenekarnak, az kétségtelen dolog, hogy már tegnap, egy egyszerű operettnél a katonai zenekar sokkal jobbnak bizonyult, mint volt az eddigi polgári zenekar. Nemcsak a számuk, hanem a fegyelmezettségük és a tudásuk is nagyobb. Az új zenekar nagyobb, erősebb és jobb, mint a régi volt. Mikor évekkkel ezelőtt a katonai zenekart polgárral cserélték ki, ami konstátálta a visszacsúszást; Rück Károly karmestersége idén csak emberfölötti erővel sikerült a színvonalat emelni. Tegnap annál kellemesebb volt végre ismét jó zenekart hallani.

Régi hiányt pótol az öt új táncosnő. Legkiválóbb közülök Orbán Mariska, aki különben nagyváradi leány. Igazi ballettáncosnő, még pedig a javából. Táncja könnyed, ritmikus, elegáns, megjelenésre színpadra való, igen kedvező hatású. Kivüle négy társa, Német Eszti, Lachs Sári, Tóth Böske és Záborszky Mariska is kitűnő erőknél bizonyultak, akik a táncban a művészetig jutottak el. Valamennyiük táncait megújrazták s bizonyos, hogy az öt sikkes ballerina még sok tapsot fog aratni.

A címszerepben az új szubrett Zsigmondi Anna mutatkozott be, még pedig igen szép sikerrel. Hangja iskolázott, kellemes, hajlékony játéka eleven, ötletes; igazi szubrett-temperamentum, akinek csinos színházi külseje is nagy előnye. Szerződtetését sikerült választásnak tartjuk s bizonyos, hogy Zsigmondi Anna rövidesen kedvence lesz a váradiaknak.

A többi szereplők közül igen jóízű komikus alakítás volt Kassai Hilárius mestere, Len-

celot novicius szerepét Károlyi Leona játszotta és énekelte a szokásos tökéletes sikerrel. Jóízű kis alakítást mutatott be Pápainé. A többi szerepet Hajnal, Sik, Asszonyi, Szarvasi, Pogány Janka és Dormann Irén játszották, mindnyájan hozzájárulva az első előadás sikereihez.

A színház kifogástalan fényvel állította ki és izlésesen rendezte a darabot. Csak arra lehetett volna ügyelni, hogy Georges inast ne hívják következetesen sajtóhibából zosz-nak (oláhul annyit tesz, hogy le.)

Megemlítjük, hogy az az ujtás nem hagyta figyelmen kívül színház függönyét sem, melyen most igazán izlésesen vannak csoportosítva a különféle hirdetések.

TÁVIRATOK.

Négy léghajós katasztrófája.

Páris, szept. 25. A Republicube léghajót, az ország büszkeségét tegnap nagy katasztrófa érte. A léghajó gömbje a motorból kipattanó szikrától felrobbant s az egész alkotmány 100 méter magasból a földre zuhant. A léghajóban lévő három tiszt azonnal szörnyet halt. A halottak iránt az egész Franciaországban nagy részvét nyilvánul meg. A katasztrófát nemzeti gyásznapnak tekintik.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, szeptember 25.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.97
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Szövetkezetek kongresszusa. A Magyar Gazdaszövetség »Hangya« fogyasztó és értékesítő szövetkezetének kötelékébe tartozó szövetkezetek f. évi kongresszusa október hónap második felében fog megtartatni Budapesten. Kedvezményes vasutijegy váltására jogosító igazolványt minden testület annyit kap, ahány képviselőt küld a kongresszusra. Igazolványok már most kérelmezendők.

A szerkesztőért felelős
Dr. VUOSKICS GYULA.

Friss és Társánál

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér
A legkisebb hirdetés 40 fillér

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágy
— Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. —

Garson lakás.

Szt. László-tér 5 sz. két szoba, fürdőszoba, előszobából álló, ügyvédi irodának igen alkalmas. nov. elsőtől kiadó.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a legjobbak.

Legszebb

kivitelű nyomtatványokat a Szent László-nyomda készít. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca.

Szives

figyelmébe ajánljuk vegyi tisztító és ruhafestő intézetünket öltönyök, női ruhák, selyem blousok, batizt ruhák, függönyök stb. tőkéletes és gyors tisztítására vagy festésére. Gyász esetben ruhák soronkívül festetnek feketére. A tisztított ruhák kívánatra kijavítatnak. Varga és Nagy műfestészeti és vegyszeti mosóintézete Nagyvárad, Szent János-utca 48. Üzlet: Fekete Sas épület. Passage 26—b. Gyűjtő telepek: Teleki-u. 24. sz. a. Hönig Albert. Színház-u. 4. sz. a. Székely Imre.

Fodrássterem.

Figyelmes kiszolgálás, polgári árak, havi és jegybérlet. Orenstein Izidor Szacsvai-utca 24.

Kiadó

Körös-utca 66. sz. háznál egy istálló és kocszin. Értekezhetni a Nagyvárad-i takarékpénztárban.

Fudally Balint

készít papi, katonai, díszmagyar, sport és mindennemű uri divat ruhákat. Lakása Sal Ferenc-u. 14 a.

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték be rendező, elvállal új munkát és javításokat. Kolozsvári-utca 17.

Egy intelligens

több évről szóló kitűnő bizonyítvánnyal rendelkező középkorú nő, aki a háztartás minden ágába járjas és kitűnően főz. "gazdasszonynak, vagy kiadósnak ajánkozik. Cim a kiadóban.

Figyelem!!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy kerti helyiségem megnyitott. Jónás Péter vendéglős Nagyvárad-utca 10. pályaudvar.

Ka czil és Széles

műbutor asztalosok Körös-utca 9. Jutányos árban készítenek háló és ebédlő szoba berendezéseket.

Kecskeméthy István

etterme, sörcsarnoka, kavéháza, legszebb kerthelyisége NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák étlap szerint, vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak mellett

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmét felhívni, hogy vendég szobáimat újonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok. Ugyiszintén a szállóhely olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

Hol szórakozunk esténként? csak is a NEMZETI SZALLODA hűvös és kellemes kerthelyiségében, hol minden este mozgófénykép előadások tartatnak cigány zene mellett. Minden második nap teljesen új műsor.

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérlője.

Egyszeri használat meggyőző mindenkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy

Szinszappan

míndig egyenlő minőségben lesz elő-
-álitva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a legkiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
-utca) ezenkívül a mosószappanok minden faja (debreceni, szegedi, csont, márvány, legfinomabb beretvazsappan stb.) valamint KÓKUSZIZSR, CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb mennyiség vételénél is EREDETI GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Tisztelettel tudatjuk, hogy az
-alesdi erdőségeinkben

termelt tűzifa szállítását és eladását

■ ■ megkeztük ■ ■

s ajánljuk vagononként

■ és méterenként ■

I-ső osztályu

≡ bükkhasáb tűzifánkat ≡

házhoz is szállitva

Nagyobb vételnél megfelelő árendemény!

Rendeléseket kérjük Központi irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.) és Fried és Társához Teleki-u. 16. Telefon 914.

Telefon 814.

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerű Fatelítő r.-t Nagyváradon.

A „Nagyvárad-i Első Kölcsönző és Takarékszövetkezet"

f. év július hó 1-én Nagyváradon, a Bémer-téri Poynárház I. emeletén

megkezdte működését és megnyitotta

első 3 és 6 éves évtársulatait.

Az igazgatóság felhívja a város és vármegye közönségét a szövetkezet kötelékébe való belépésre. A Nagyvárad-i Első Kölcsönző és Takarékszövetkezetbe beléphet mindenki, a ki magát heti 1 koronás törzsbetét fizetésére kötelezi. Minden tag több törzsbetétet is jegyezhet.

A „Nagyvárad-i Első Kölcsönző és Takarékszövetkezet" tagjainak heti befizetéseikkel kamatozó tőkét gyűjt tagjainak, a belépéskor előnyös kölcsönöket nyújt, kezesség mellett kötelezvény vagy váltóra, ingatlanokra betáblázás mellett.

Ezen kölcsönök a heti befizetésekkel, melyek a befizetőnek kama toznak, fizethetők vissza a 3 vagy 6 év időtartam alatt.

A befizetett törzsbetétek részesednek a szövetkezet tiszta jövedelmében.

Befizetések és befizetések a szövetkezet Bémer-téri helyiségében teljesíthetők.

Az igazgatóság.



Gyászoló közönség figyelmébe !

Mindennemű bel- és külföldi **sirköveket**
márvány, granit és syenit
a legjutányosabban

Edelstein Sámuel

sirkóraktárában

Rákóczi-ut (Fő-utca) 11. szám.

Moskovits-palotában szereshető be.



Uj könyvkötészet!



Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy
RIMANÓCZY- (Áldás) UTCA 5. szám a.

:: :: egy a mai kornak teljesen megfelelő :: ::

könyvkötészetet és vonalzó-intézetet

rendeztem be, hol minden e szakmába vágó munkálatok a leg-
jutányosabb árban készittetnek. :: ::

Tisztelettel

Szokol Ferenc, könyvkötészet és vonalzó-
intézet tulajdonos.
Olaszi, Áldás-utca 5. (Rimanóczy-ház.)

Az 1845-ik évben alapított

S I R K Ö

RAKTÁR

Lévai Márton ur vezetése alatt

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA 20. sz. házban

ujból megnyilt

Ő S Z I

ujdonságok

Leitner Márton

országos hírü

női divatházában

Nagyvárad, Zöldfa-utca 5.

(Saját ház)

Egyedül álló nagy választék
az egyszerű kivittől a legfi-
nomabb izlésig.

Női gyapjukelmék.

Angol divat ujdonságok

Blouz és pongyola kelmék.

Kosztüm-szövetek.

Egyszínü fényposztók.

Ferdén csikozott kelmék,
melyek az idei őszi divatot képviselik

Mosó parkettek

áriási választékban.

Különleges ujdonságok sely-
mek és diszekben. Vászón- és
asztalnemüek.

Menyasszonyi kelengye 200

koronától 10000 koronáig.

Rendkívüli választék

nagy- és futószőnyegekben,
ágytakarók és függönyökben.
Állandó maradék vásár félárban

Olesó szigorú szabott árak.

Helyi és vidéki telefon:

413.

SZABÓ JÁNOS

uril divat szabó és egyenruha készítőnél
a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak felhalmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő utca, (Gerliczy-palota)

Tanuló felvétetik.

Herczegh Zoltán

asztalos, Szalárdi-utca 17 ik szám.
(közel az EMKE palotához.)

Elvállal egy egyes butordarabok, mint egész lakberendezések készítését a legegyszerűbbtől művészi kivitelig. Műipari tervek jutányosan készíttetnek.

ANTIK BUTOROK

javitását és tisztítását szintén elvállalom, úgy a szokásos kivitelben, mint saját talál mányu törv. védett fenyézéssel, mely minden létező fenyézést, (politurózást) lényegesen felülmul. Teljesen vízálló mattolás (matt butor fenyezés) egyedüli készítője Magyarországon. — Mintákkal és részletes felvilágosítással készséggel szolgálók.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác z

asztalos

Kert utca 16. szám aatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van. Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a tenni céget felkeresni.

ROPS

biztonsági gyorsfőző. Tűzveszély kizárva.



Ha felborul, elalszik. — Szesz ki nem folyhat.

Szesz fogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikkek árúsitó üzletekben.

Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospectus ingyen és bementve.

ROPS Fémáru Részv. Társ.

BUDAPEST, V. Külső Váci-ut 74—52.

Helybeli elárúsitó:

Tarsoly és Risztó.

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi francia rózsák a legszebb színekben, valamint präparált pálmák, disznővények és menyasszonyi koszorúk mélyen leszállított árban kaphatók Kapucinus-utca 5. sz. alatt. Régi virágok festését és frissítését jutányos áron eszközli: REICH :: IRMA, művirágkészítő. ::

FLONTA MIHÁLY

építő vállalkozó

Telep és iroda Pereces-utca 9.

Elvállal: templom, iskola, körjegyzőség és mindennemű magánépület tervezését és építését.

Cement gyártmányok állandóan vannak raktáron, megrendelések elfogadtnak.

Állandó műsirkő raktár.

Költségvetéssel készséggel szolgál.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.

Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

Lohr Mária

ezelőtti KRONFUSZ

csipke-, vegylisztitő és kelmefestő
Budapest, VII. Baross-utca 85, sz.

FIÓKOK:

- VI., Eskü-ut 6. (Klotild-palota.)
- VI., Andrássy-ut 16.
- VI., Teréz-körut 39.
- V., Harmincad-utca 4.
- VIII., József-körut 2.
- IX., Calvin-tér 9. sz.

Vidéki megbízások gyorsan és gondosan teljesíttetnek.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota

ALAPTŐKE

1,000.000 korona

Elfogad betéteket.
Előleget ad értékpapírokra.
Elfogad letéteket őrzésre.
Leszámitol váltókat.

Törlesztéses (amortisatis)
: jelzálogkölesönöket:
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.

S Z O L I D

B U T O R O K B A N

alkalmi bevaráslás eszközölhető, különösen menyasszonyi berendezésekben a Fekete Sas palotában (a Szent László-téri oldalon) hol a legmodernebb háló-, ebédlő-, úri szobák, szalon-berendezések, vas- és rézbutorok

meltyen leszállított árak mellett adatnak el.

Erdő-eladás.

A nagyváradi lat. szerf. Főt. Káptalan tulajdonát képező és Biharmegyében fekvő nábriházi 11 kat. holdas, a bagaméri s. n. »györgyeri« 16 kat. holdas, a »hegyközujlaki« 13 kat. holdas, a »krajnikfalvi« 8 kat. holdas, a »belényes-széplaki« 8 kat. holdas és az »urszádi« 44 kat. holdas, a folyó év őszén tarolás alá kerülő, egy évi erdővágásainak összes földfelszíni fatömege zárt írásbeli ajánlatok útján eladaték, miért is venni szándékozók kéreinek a megajánlandó vételárnak legalább is 10%-át kitevő készpénzzel, mint bánatpénzzel ellátott, saját kezűleg aláírt s kellően lepecsételt ajánlataikat a folyó évi október hó 18-ik napjának délelőtti 10 órájáig Papp Imre káptalani uradalmi főtiszt kezéhez annál is inkább beadni, mert később beérkező ajánlatok figyelembe nem vételnek. Az eladási feltételek egy példányát tartozik ajánlattevő elfogadólag aláírva ajánlatához csatolni, — ezen feltételek alólírottánál bármikor beszerezhetők.

Kelt Nagyváradon, 1909. évi szeptember hó 18-án.

Török László s. k.

káptalani erdőmester.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.
A nagyváradi tisztviselő fogyasztási szövetkezete szabója.

Telefon 832.

Telefon 832

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor:vese:hólyagés
bélbántalmaknál oala-
mint asthma bronchiale,
köszvény és hugysavas
diathesis eseteiben.*

Készítő Wurst József főszer-
csen erd- és ásványviz kereskedő.
Étlen N Várad, Rákóczi-ut 7. sz.

Szülők figyelmébe!

Chrisztoné Dús Ilona

tulajdonát képező hatóságilag engedélyezett háztartási iskolában (Rákóczi ut 15.) folyó hó 15-étől az ugyancsak hat. eng.

kézimunka tanfolyam is

megnyilott, szakavatott, okleveles tanítónők vezetése mellett, melyre növendékek felvétetnek. A tandíj igen mérsékelt. El-sajátíthatók az összes

női kézimunkák

valamint felsőruha és fehérnemű

szabás és varrás.

Növendékek felvétetnek a

főző-tanfolyamra

is a szünetidőre, kik csekély havi tandíj mellett a legfinomabb sütemények, cukorkák, süttek, pastétomok, krémek, gyümölcs befőzések készítését is kényelmesen elsajátíthatják.

Vidéki növendékek

bentlakásra elfogadtatnak. Az intézetben igazi családi felügyelet és gondozásban részesülnek.

Felvilágosítást nyújt

az igazgató.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 15. sz.

UJ! UJ! UJ!

SPRINGER és JANOWSKY

mindenaemű tisztító és butora való
:: paszományok készítői ::

Fővárosi Iztés! Olcsó árak!

Modern munka!

!! Költségetek díjtalanul !!

Nagyvárad, Teleky-utca 11. sz.

Telefon 921.

Uj üzlet.
Uj árak.

Telefon 921.

Női és gyermek felöltők, blousok, pongyolák, kéz leányka ruhák, női kosztümök és aljak. Struc és marabu boák, legnagyobb raktár valódi szőrme árukban. Szolid kiszolgálás. Vétel kényszer nincs, Hallatlan :: :: olcsó szabott árak. :: ::

Vidékre küldünk választékot.

Balog
és
Berkes
női és gyermekfelöltők áruháza
Nagyvárad

Zöldfa utca 9. szám.
(a Zöldfával szemben)

Vas és rézbutorok

Rézdiszes vaságyak, gyermek ágyak, mosdóasztalok, sodrony ágy betétek a legszébb kivitelben, — helyszűke miatt a legolcsóbb árban kaphatók

Kohn Adolf

vaskereskedőnél
Nagyvárad, Kossuth-u. 10.

Tavaszi fűződivat 1909-re

A m. tisztelt hölgyközönség b. figyelmébe ajánlom előnyösen ismert mellfűző üzletemet, hol a fűző párisi és bécsi modellek szerint készül. A legkényelmesebb, a legdivatosabb fűzők kizárólag csakis

IZSÁK LIDIA

üzletében rendelhetők meg.

Raktáron tartok fűzőket nagy választékban 3 koronától feljebb. Fűzők alakítása és tisztítások olcsón és pontosan eszközöltetnek. Szíves meghívásra személyesen jelenek meg. Nagybecsű pártfogását kérve maradtam

Izsák Lidia

párisi és bécsi mellfűző specialista üzlete
Nagy Sándor-utca 1. sz. a.
Szolid árak! Külön próbaterelem!

Biró István

cipész mester

Nagyvárad, Nagyteleky-utca 38. sz.

Készít mérték után uri és női cipőket, kifogástalan szabásukat. És egyéves önkéntes uraknak minden fegyvernemhez cipőt, csizmát előírás szerint legjutányo-abbán. —

Olcsó árak! Pontos munka!

Pénz.

Olcso

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Hazak, szőlök, földbirtokok

örök árban való adás-vételét vagy bérletét a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

UJ SZÜCS ÜZLET!

Szíves tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy Nagyváradon a Zöldfa passagében teljesen újonnan berendezett modern

szücs üzletet

nyitottam, holis minden e szakmába vágó munkák saját felügyeletem alatt készülnek, u. m. gallérok, muffok, szőrme kabátok úgy újonnan, mint átalakítást és javítást olcsón és pontosan eszközölök.

Szíves megbízásokat tisztelettel kérem,

Dózsa János,
szücs mester.

Bebiztosított üzletemben szőrme téli ruhák szakszerűen kezeltetnek

A Biharmegyei Takarékpénztár

zálogháza

e hó folyamán
árverést tart.

Kéretnek a felek zálogjegyének rendezésére.

Amerikai Higienikus ágytolltisztító intézet

Dr. Silvermán és Társa
Nagyvárad, Alapi-utca 2.

Elismerőleg nyilatkoztak alant nevezett szakorvosok u. m.: dr. Baróthy Ákos városi tisztiorvos, dr. Fráter Imre biharmegyei közokórházi igazgatófőorvos, dr. Fischer Imre izr. kórház főorvosa, dr. Mayer László városi tisztiorvos, stb. Képes 10 órás működése alatt 250 kgr. tisztított és sterilizált ágytollat szállítani. Az árak igen mérsékelték, amennyiben 34 fill. kilogrammjá,

Tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag a COAKS.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a

GÁZ-COAKS,

mert a súlyosabb és ezáltal drágább bányacoaks (Meiler-Coaks) sokkal nehezebben gyul meg. A közvetítőktől vásárolt coaks többnyire ily bányacoakssal van vegyítve és ezáltal kisebb értékű.

A coaks ára nálunk 1909. szeptember 13-tól kezdve 4 kor. 80 fill. métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor métermázsánként 40 fill. fuvardíjért a város belterületén haza küldjük és beraktározzuk.

A légszeszgyár.



ELISMERT LEGHIRESEBB CSÉPLŐKÉSZLETEK TELJES JÓTÁLÁSSAL ÜZEMBEN BÁRMIKOR MEGTEKINT HETŐK.

ELŐRENŐ SZIVÓGÁZTELEPEK ÜZEMKÖLTSÉG. LŐERŐ ÓRÁNKINT HB. 1x-2 FILLÉR. ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA. ÁRJEYZÉK INGYEN.

HERKULES MOTOR VALLALAT
BUDAPEST V. VACZI-ÚT 30.

Hirdetmény!

Tisztelettel fölhívjuk a t. közönség figyelmét, hogy detail tűzifa osztályunk nagyváradi fatelepéről házhoz szállítva is árusítja I-ső II-od és III-ad osztályu kitünő minőségű tűzifánkat és elfogad két métertől felfelé bármilyen mennyiségű megrendelést.

Az ár, minőség és megrendelt mennyiségek pontos kiszolgálása tekintetében a legszolidabb üzleti elvek vezetnek bennünket.

Elfogadunk rendeléseket későbbi szállításokra is tetszés szerinti beosztással s ajánljuk is, hogy a téli szükségletek biztosítására a rendelések mielőbb feladassanak, mert az általános waggon hiány később a tűzifát is megdrágíthatja.

A rendelések feladhatók: Elesdi Erdőipar R. T. központi irodájában, Uri-utca 3. Telefon 814., avagy Fried és Társánál. Telefonszám 914.

Kiváló tisztelettel

Elesdi Erdőipar R. T.